

naar det, der er Hensigten: at fjerne Spiritusdrikkeriet fra Samfundet. Spørgsmaalet er, om man skal lade sig lede af det, der er sket i andre Lande, f. Eks. det sidste mægtige Eksperiment i Amerika eller det, der er sket i Finland, Norge og paa Island, eller vove sig ind i de samme Farer, som de har været udsat for. Jeg har ikke taget saa afgørende Standpunkt i denne Sag, at jeg vil vove at sige, hvad der skal gøres. Men jeg vil i alt Fald formene, at Lovgivningen her maa lære af, hvad Resultatet viser sig at være i andre Lande, og disse Resultater maa en Ædruelighedskommission have Lov til at beskæftige sig med. Man maa ikke være for hidsig i sin Begejstring for at gennemføre et Felttog mod Alkoholen, hvorved man maaske tilsigter det bedste, men opnaar at ramme sig selv i Stedet for at ramme Drikkeskikken. Dette være sagt som en Udtalelse fra min Side, der markerer mit Standpunkt i denne Sag. Rent personlig vilde jeg, som sagt, ikke have det mindste imod et fuldstændigt Forbud den Dag i Morgen, saa at alle spirituøse Drikke blev fjernet fra Samfundet. Men det er ikke det, det drejer sig om, hvad den enkelte maatte mene og føle. Det er et Spørgsmaal, der vedrører en Nation, og Menneskene er nu en Gang saa ejendommelige, Vanen har bidt sig saa stærkt fast, at det kan blive en ren Sport at begaa Lovovertrædelser, Spritsmuglerier og andet sligt for at indføre, hvad der er forbudt, eller i det skjulte tilvirke, hvad Loven ikke tillader, saaledes at man maaske i Stedet for at modvirke Drikkeriet kommer til at fremme det. Jeg mener derfor, at et saadant Spørgsmaal nøje maa overvejes i den Kommission, der sidder til videre Behandling af hele Ædruelighedsspørgsmaalet.

Med Hensyn til, hvad der er udrettet her i Landet gennem Lovgivningen, støttet af Afholdsbevægelsen og gennem de Organisationer, der har bidraget til at højne Folkets Tilværelse, vil jeg gerne have Lov til at sige, at Afholdsbevægelsen fortjener stor Ære for, hvad der overhovedet er naaet. Der er vistnok mange, der er utilbøjelige til at ville anerkende denne Bevægelse, saaledes som den egentlig fortjener det. Men jeg synes, det skal siges, at der jo er Mennesker, der har været fuldstændig fordrukne, tilintetgjorte, opgive af alle, Præst og Levit gik forbi, men Afholdsbevægelsen var Samaritanen, der tog disse Folk op. Der er her i Landet Tusinder af Hjem, der kan vidne om, hvor-

ledes denne Bevægelse har ført Faderen tilbage til sine Børn og Manden til sin Hustru. Det tror jeg, man kan sige uden at blive beskyldt for Overdrivelse. Og mere end dette, Afholdsbevægelsen har stillet Spørgsmaalet op: Hvorledes bør vi leve? Det havde Lægerne ikke før rigtig kunnet faa Folk til at forstaa, trods alle de Anvisninger, de gav. Trods alt, hvad der blev skrevet i Tidsskrifter og andetsteds, hjalp det dog først, da Afholdssagen tog Bevægelsen op og bidrog til at skaffe Klarhed over, hvorledes man skulde leve. Først efter, at man havde undersøgt Spørgsmaalet om Alkoholen, kunde man gaa videre. Men man kunde ogsaa indskrænke sig dertil i Erkendelse af, at Alkoholismen virkelig er en Folkesygdom, som de moderne Nationer lider under. Naar den gule Race, foragtelig som mange maaske vil synes, den var tidligere, efterhaanden har arbejdet sig frem til Anseelse paa mange Omraader, desværre ogsaa paa det militære, for at efterligne Europas Nationer, men i hvert Fald paa visse Punkter har konstateret sin Overlegenhed, naar Fattigdommen f. Eks. er ringere i et Land som Japan end i et Land som England, saa skyldes det utvivlsomt, at Befolkningen der er ædrueligere end den engelske. I det hele taget er Ædrueligheden et vigtigt Mittel til at skabe bedre sociale Vilkaar, selv om den begribeligvis ikke kan være det eneste virkelige Mittel til Skabelsen af bedre sociale Vilkaar, den er kun et Led i hele Arbejdet, men et betydeligt Led i dette Arbejde, hvor selve Spørgsmaalet om, hvordan man bør leve, er sat under Debat.

Modstanden mod et Lovforslag som dette, Modstanden mod Forbudsbevægelsen, til Dels ogsaa derved Modstanden mod selve Afholdsbevægelsen, opsummeres gerne i dette: Ja, men et vist Maadehold maa dog være berettiget, og Maadeholdet er den klogeste og viseste Form for at leve. Der var i et Kompagni Soldater en Sergent, som spurgte 64, om han kunde sige, hvad Maadehold var, og dertil svarede 64 paa sit gode Sjællandske: Maadehold, Hr. Sergent, det er ikke at drikke for meget og ikke at drikke for lidt — hvilket vil sige, at man aldrig vil finde Grænsen for, hvad der er for meget, og hvad der er for lidt, for det er noget, enhver personlig sætter. Men een Ting er sikker, at Maadeholdet alligevel er det, der har været Kilden til Afholdsbevægelsen, thi Drankerne blev man let færdige med, der er ingen, der vilde godkende deres Form for Levemaade.